

Zajęcia artystyczne

(zajęcia plastyczne)

Gimnazjum

Program własny:
Gabriela Socha

I. Cele kształcenia i wychowania:

Cele główne:

- Rozbudzanie i rozwijanie wrażliwości estetycznej ucznia oraz jego indywidualnych zdolności twórczych.
- Pobudzanie kreatywności uczniów, odkrywanie przyjemności tworzenia i radości z uzyskanego efektu.

Cele szczegółowe:

- Zauważanie kulturotwórczej roli sztuki w historii.
- Rola, funkcje i zadania sztuki nowoczesnej i współczesnej.
- Narodziny nowych dziedzin, gatunków sztuki współczesnej, zacieranie granic między dziedzinami plastyki w sztuce współczesnej.
- Pogłębienie wiedzy o tradycjach regionu.
- Rozwijanie poszanowania i uznania dla dorobku przeszłych pokoleń.
- Wzmacnianie więzi emocjonalnej ze swoim miejscem zamieszkania, regionem, krajem.
- Sztuka jako element kultury masowej, reklama i inne dziedziny plastyki z nią związane.
- Społeczny odbiór sztuki, promocja sztuki, kształtowanie rzeczywistości poprzez podejmowanie złożonych działań mających na celu popularyzację plastyki.
- Poznawanie sposobów i form odbioru sztuki, określenie znaczenia mediów, m.in. prasy, radia, telewizji, internetu w pośrednim poznawaniu sztuki.
- Uczeń jako aktywny i poszukujący twórca, odbiorca i krytyk sztuki.
- Sztuka jako forma komunikacji pozawerbalnej, poznawanie różnych form symbolicznego języka plastyki.
- Sztuka użytkowa jako forma kształtowania własnego wizerunku, własnego otoczenia. Podporządkowanie formy plastycznej przedmiotów życia codziennego spełnianej funkcji i zaspokajaniu potrzeb.
- Rozwijanie potrzeb poznawczych, motywowanie do pogłębiania wiedzy o plastyce poprzez wyrabianie postawy poszukującej,
- Kształtowanie postaw twórczych, rozwijanie osobowości twórczej, wyrabianie potrzeby podejmowania aktywnego działania, kreatywności, pomysłowości, oryginalności w działaniach plastycznych.
- Przygotowanie do świadomego uczestnictwa w kulturze poprzez uczenie wartościowania różnych zjawisk w sztuce, poznawanie wybranych instytucji i placówek kulturalnych, zajmujących się teatrem, filmem.
- Kształtowanie postawy twórcy, odbiorcy i krytyka sztuki poprzez własną twórczość plastyczną uczniów, kontakt z oryginalnymi i z reprodukowanymi dziełami plastycznymi.
- Rozwijanie umiejętności analizowania wartości artystycznych poznawanych dzieł i zjawisk w sztuce oraz potrzeby osobistej refleksji na ich temat.
- Kształtowanie potrzeby estetyki otoczenia, zauważanie związków sztuki z życiem codziennym, wyrabianie potrzeby świadomego przeobrażania otoczenia poprzez podejmowane działania plastyczne o charakterze tradycyjnym i eksperymentalnym, również związane z technikami komputerowymi.

II. Treści nauczania:

1. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji – percepcja sztuki.

- Wystawa plastyczna, wernisaż - jako wydarzenie artystyczne, społeczne i osobiste artysty.
- Problematyka bezpośredniego odbioru sztuki, przeżycia estetycznego.
- Poznawanie działań mających na celu propagowanie działalności wystawienniczej galerii, muzeów.
- Największe cyklicznie odbywające się przeglądy sztuki.
- Wybrane instytucje związane z zabezpieczeniem dóbr kultury oraz promocją sztuki (również we własnym regionie)
- Znaczenie mediów – przekazy dotyczące wiedzy o sztuce i zjawiskach artystycznych.

2. Tworzenie wypowiedzi – ekspresja przez sztukę.

Kompozycje plastyczne na płaszczyźnie:

- prace rysunkowe (rysunek czarno-biały – ołówkiem, tuszem, węglem; barwny – pastelami olejnymi i suchymi, kredkami ołówkowymi),
- prace malarskie (akwarelami, farbami plakatowymi) oraz wykorzystywanie sposobów malowania charakterystycznych dla określonych kierunków - *dripping*, *pointylizm*,
- prace technikami mieszanymi (techniki malarsko-rysunkowe, *collage* jako uzupełnienie prac malarskich i rysunkowych, *collage* z materiałów o zróżnicowanej fakturze),
- prace prostymi technikami dekoracyjnymi – *decoupage*

Projektowanie:

- plakatów, kartek świątecznych, innych graficznych form użytkowych,
- tworzenie projektów i prezentacji z wykorzystaniem komputerowych programów graficznych.

3. Analiza i interpretacja tekstów kultury – recepcja sztuki.

A – *Krajobraz kulturowy:*

Impresjonizm:

Narodziny sztuki nowoczesnej. Czas powstawania dzieł. Związki z odkryciami XIX wieku. Wpływ wynalazku fotografii i odkryć z dziedziny optyki na kolorystykę, tematykę i formę obrazów. Odejście od dokumentacyjnej roli sztuki. Malowanie w plenerze.

Postimpresjonizm:

Wykorzystanie i przetwarzanie doświadczeń impresjonistów. Przedstawianie przeżyć, emocji i niepokojów wewnętrznych. Różne sposoby budowania form obrazów. Prekursorski charakter w stosunku do kierunków artystycznych początku XX wieku.

Malarstwo I połowy XX wieku:

Fowizm. Ekspresja barwy, przekazywanie silnych emocji i uczuć.

Ekspresjonizm. Przedstawianie silnych emocji poprzez deformację kształtów, syntezę formy, ekspresję barwy. Brzydota jako istotna kategoria estetyczna. Społeczna wymowa dzieł.

Kubizm. Geometryzacja form, przestrzeń kubistyczna. Fazy kubizmu. Wprowadzenie techniki kolażu.

Abstrakcjonizm. Wpływ różnych nurtów malarstwa na kształtowanie kierunku. Abstrakcjonizm spontaniczny i geometryczny.

Surrealizm. Źródła narodzin kierunku. Znaczenie podświadomości, marzeń sennych w kompozycjach.

Wybrane zjawiska w sztuce II połowy XX wieku i początku XXI wieku:

Pop-art. Zainteresowanie kulturą masową, Wykorzystywanie ready-mades. Posługiwanie się tematyką zapożyczoną z kultury masowej, reakcja na elitarne tendencje w sztuce. Opakowanie, komiks, zdjęcia z czasopism jako tworzywo artystyczne. Posługiwanie się multiplikacją obrazów.

Sztuka publiczna. Dzieła współczesne w przestrzeni miast. Skala, rozmiary, funkcje. Różnice między pomnikami a obiektami sztuki publicznej. Wybrane przykłady. Graffiti – źródła, charakter, forma i znaczenie zjawiska.

B – Tajemnice plastyki:

- Powtórzenie znanych i poznawanie nowych pojęć z dziedziny plastyki pozwalających na analizowanie elementów dzieł plastycznych wybranego artysty, kierunku.
- Wolor, różnice wolorowe jako podstawa uzyskiwania wrażenia przestrzenności przedmiotów na płaszczyźnie. Modelunek światłocieniowy i cieniowanie.
- Różne sposoby ukazywania przestrzeni na płaszczyźnie (przypomnienie) ze szczególnym uwzględnieniem rodzajów perspektywy linearnej (centralna, ukośna, z lotu ptaka, żabia), a także perspektywy malarskiej i powietrznej.
- Zasady komponowania dzieł sztuki, równowaga kompozycyjna jako podstawa tworzenia dzieła plastycznego, rodzaje kompozycji (statyczna, dynamiczna, otwarta, zamknięta, rytmiczna, symetryczna).
- Interpretacja świata w dziełach sztuki różnych kierunków, realistyczne ujęcie a ekspresja, deformacja oraz synteza jako środki wyrazu artystycznego podkreślające przekaz, wymowę dzieł.

III. Sposoby realizacji celów i zadań edukacyjnych:

- Obserwowanie świata, inspirowanie się otaczającą rzeczywistością i własnymi przeżyciami w tworzonych pracach plastycznych.
- Ilustrowanie, naśladowanie, komentowanie we własnych działaniach zdarzeń, problemów współczesnego świata i otaczających zjawisk.
- Posługiwanie się syntezą, deformacją, ekspresją dla wydobycia najistotniejszych

treści. Tworzenie i przekazywanie komunikatów pozawerbalnych za pomocą języka plastyki, czyli środków wyrazu plastycznego.

- Podejmowanie działań twórczych o zróżnicowanym charakterze. Tworzenie prac plastycznych w technikach tradycyjnych i nawiązujących do sztuki nowej i najnowszej o rozmaitej formie.
- Tworzenie prac plastycznych w pracowni, na terenie szkoły i w plenerze, np. w pobliżu obiektów zabytkowych, w skansenach, podczas zwiedzania wystaw..
- Projektowanie form plastycznych, planowanie kolejności podejmowanych działań w pracy indywidualnej i grupowej.
- Świadome stosowanie pojęć języka plastyki, środków wyrazu artystycznego w samodzielnej twórczości. Posługiwanie się terminami plastycznymi podczas omawiania własnej twórczości.
- Poznawanie i analizowanie zjawisk w sztuce na tle kręgu kulturowego, tła historycznego mającego wpływ na powstające w danym okresie dzieła i na twórczość artystów.
- Formułowanie wypowiedzi o sztuce, analizowania dzieł, twórczości artystów, posługiwanie się właściwymi terminami plastycznymi podczas odpowiedzi.
- Porównywanie zjawisk, kierunków, w sztuce oraz twórczości poszczególnych artystów.
- Pośredni odbiór sztuki poprzez kontakt z dziełami reprodukowanymi w różnej formie oraz bezpośredni – w muzeach, galeriach, w obiektach zabytkowych najbliższej okolicy, skansenach sztuki ludowej regionu.
- Dyskutowanie, rozmawianie na temat sztuki, próby werbalizacji przeżyć związanych z odbiorem sztuki.
- Wykonywanie ćwiczeń teoretycznych dotyczących poznawanej wiedzy z historii sztuki.
- Tworzenie kompozycji plastycznych, wykonywanie prostych ćwiczeń plastycznych, podejmowanie działań twórczych inspirowanych poznawanymi zjawiskami w sztuce. Wykonywanie ćwiczeń plastycznych wyjaśniających wybrane zagadnienia dotyczące elementów formalnych omawianych dzieł sztuki.
- Prezentowanie przekrojowych prac omawiających wybrane zagadnienia z dziejów sztuki, łączących opracowanie graficzne tekstu, materiał ilustracyjny i formy graficzne.
- Tworzenie koncepcji, planu działań dotyczących promocji własnej twórczości na terenie szkoły i w środowisku lokalnym. Realizacja działań zgodnie z założonym z planem, weryfikowanie planów i podejmowanie działań dodatkowych.

IV. Sposoby osiągnięcia celów:

- pogadanki o sztuce i tajemnicach plastyki,
- prezentacje materiału ilustracyjnego (reprodukcji, eksponatów),
- prezentacje wybranych fragmentów tekstów o sztuce,
- ćwiczenia plastyczne z korektą nauczyciela,
- ćwiczenia teoretyczne dotyczące dziejów sztuki,
- realizowanie projektów tradycyjnymi metodami oraz prezentacji multimedialnych, filmów,
- rozmowy i dyskusje o sztuce i własnej twórczości,
- prezentacje wytworów plastycznych, projektów, ćwiczeń wykonywanych przez uczniów.

Proponowane metody przekazywania treści edukacyjnych mogą być realizowane poprzez:

- aktywizowanie uczniów do samodzielnego odkrywania prawd o plastyce, wskazywanie uczniom przyczyny i celu działania plastycznego, ćwiczenia teoretycznego
- stawianie pytań otwartych,
- formułowanie problemów plastycznych do rozwiązania,
- odnoszenie wiedzy i umiejętności plastycznych do życia codziennego, wskazywanie ich przydatności w praktyce, innych dziedzinach życia (nauce, kulturze),
- objaśnianie sposobów wykonywania ćwiczeń plastycznych, dokonywanie korekt prac uczniów,
- ułatwianie znalezienia samodzielnej odpowiedzi poprzez stawianie dodatkowych pytań, naprowadzanie, umożliwienie korzystania z dodatkowych źródeł wiedzy,
- motywowanie do pracy poprzez eksponowanie wytworów plastycznych uczniów.

V. Przewidywane osiągnięcia ucznia:

1) Wynikające ze zdobytej wiedzy o sztuce i kulturze.

Uczeń potrafi:

- wymienić i scharakteryzować dziedziny sztuk plastycznych
- wymienić i scharakteryzować środki ekspresji plastycznej
- analizować dzieła i zjawiska artystyczne
- porównywać i wartościować dzieła i zjawiska artystyczne
- zrozumieć język przekazu sztuki w różnych jej przejawach
- używać terminów i pojęć plastycznych ze zrozumieniem
- scharakteryzować różne formy aktywności kulturalnej
- omówić działanie współczesnych mediów, wskazywać formy kontaktów ze sztuką
- zdobywać samodzielnie informacje i posługiwać się nimi

2) Wynikające z własnej aktywności plastycznej.

Uczeń potrafi:

- prezentować i obronić twórczość własną
- planować realizację zadania
- dobrać materiały, technikę i sposób do za mierzonych zadania
- wykorzystać możliwości płynące z użytej techniki
- dobrać środki wyrazu plastyczne do przedstawienia problemu
- mobilizować się w pracy, finalizować ją
- współpracować w grupie
- szanować pracę własną i innych
- ekonomicznie wykorzystywać czas i materiały
- poszukiwać oryginalnego rozwiązania, potrafi porzucić schemat
- stosować podstawowe zasady estetyki w życiu codziennym
- wykonywać szkice z natury, studia rysunkowe, projekty form użytkowych, napisy i znaki graficzne
- posługiwać się techniką komputerową w celu przygotowania prezentacji, projektów, pokazów na zadany temat
- dbać o estetyczny wygląd własny i otoczenia
- stosować zasady BHP

VI. Kryteria ocen i metody ich sprawdzania (propozycje)

Na zajęciach artystycznych bieżącej ocenie podlega:

- przygotowanie do zajęć,
- aktywne uczestnictwo w zajęciach,
- zdolność analizy i syntezy zadań,
- twórcze i samodzielne rozwiązywanie problemów.

Oceny wystawiane w trakcie roku szkolnego dotyczą następujących form pracy ucznia:

- praktyczne ćwiczenia plastyczne,
- różnorodne technicznie prace plastyczne,
- motywacja do twórczej pracy,
- udział w konkursach plastycznych,
- wypowiedzi ustne,
- zadania domowe,
- rozwijanie zainteresowań i zdolności przedmiotowych,

Kryteria ocen:

Ocena celująca

- uczeń opanował zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych na ocenę bardzo dobrą, a poza tym:
- wykazał się zdobytą wiedzą i umiejętnościami wykraczającymi poza program nauczania,
- uczestniczył w konkursach przedmiotowych,
- twórczo posługiwał się zdobytą wiedzą,
- czynnie uczestniczył w artystycznym życiu szkoły.

Ocena bardzo dobra

- uczeń opanował zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych na ocenę dobrą, a poza tym :
- aktywnie pracował indywidualnie i zespołowo,
- uczestniczył w konkursach przedmiotowych,
- prawidłowo posługiwał się zdobytą wiedzą i nabytymi umiejętnościami,
- bardzo dobrze wywiązywał się z powierzonych mu zadań.

Ocena dobra

- uczeń opanował zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych na ocenę dostateczną, a poza tym:
- dbał o estetykę własną i otoczenia,
- systematycznie pracował indywidualnie i zespołowo,
- wystarczająco opanował zakres wiedzy i umiejętności,
- dobrze wywiązywał się z powierzonych mu zadań.

Ocena dostateczna

- uczeń opanował zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych na ocenę dopuszczającą, a poza tym:
- pracował niesystematycznie,
- uczestniczył w dyskusjach , ale tylko sporadycznie,
- opanował elementarny zakres wiedzy i umiejętności, ale miał z tym problemy,
- wywiązywał się z powierzonych zadań.

Ocena dopuszczająca

- uczeń opanował zakres wiedzy i umiejętności w stopniu nikłym, a poza tym:
- wykonywał najprostsze ćwiczenia z pomocą nauczyciela,
- działania artystyczne podejmował w znikomym stopniu,
- nie uczestniczył w dyskusjach,
- miał problemy z przygotowaniem do zajęć.

Ocena niedostateczna

- uczeń zupełnie nie opanował zakresu wiadomości i umiejętności przewidzianych w programie nauczania a poza tym:
- lekceważąco odnosił się do przedmiotu,
- nie wykonywał najprostszych ćwiczeń, nawet z pomocą nauczyciela,
- opuścił bez usprawiedliwienia znaczna ilość lekcji plastyki,
- nie wykazał chęci poprawy.